

Başvuru Numarası : 2021/454
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.1.2022/7
Karar Numarası : 2022/53
Başvuran : M. Y.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : --
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURU KONUSU

1. Başvuranın, isteğe bağlı olarak gerçekleştirilen nakil kapsamında, aynı hukuki durumdaki mahpuslar için farklı yol izin süreleri belirlenmesi nedeniyle ceza infazına ilişkin kuralların uygulanmasında ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru, 27.04.2021 tarih ve 454 başvuru numarası ile kayda alınmıştır.

3. Başvuruya ilişkin dosya kapsamında yer alan iddialar ve olgular şu şekildedir:

a) Başvuran, .. Açık Ceza İnfaz Kurumunda iken .. Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakil talebinde bulunmuştur.

b) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 23.06.2021 tarihli ve 1448/76946 sayılı yazısı ile talebi uygun görülen başvuranın nakli 2017 yılı Haziran ayı içerisinde gerçekleştirilmiştir.

c) Başvuran için .. Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından otuz altı saat yol izni belirlenmiştir.

d) Başvuran dilekçesinde; 2017 yılının Haziran ayında .. Açık Ceza İnfaz Kurumunda iken isteğe bağlı olarak .. Açık Ceza İnfaz Kurumuna naklinin uygun bulunduğunu, nakil için kırk sekiz saat yol izin süresi belirlendiğini, ancak kendisi ile aynı durumda bulunan başka mahpusların aynı infaz kurumuna naklinde yol izin süresinin kırk sekiz saat olarak belirlendiğini, bu durumu mahpusların şifahi beyanından öğrendiğini, ayrımcılığa maruz kaldığını, bir sonraki nakil döneminde başka mahpusların Zonguldak'tan ..'ya nakilleri sırasında da kırk sekiz saat yol izin süresi tanındığını öğrendiğini, ilgili mevzuatta kurum amirlerine kırk sekiz saati geçmeyecek şekilde yol süresini belirlemede takdir hakkı tanınmış ise de aynı hukuki durumdaki mahpuslar arasında bu konuda ayırım yapılamayacağını, sürenin belirlenmesi sırasında sadece nakil yapılacak yerler arasındaki mesafenin dikkate alınması gerektiğini, ceza infazına ilişkin kuralların uygulanması sırasında ayrımcılık yapılamayacağını, kurum amirinin kendisi ile aynı hukuki durumdaki mahpuslara kırk sekiz saat yol izin süresi tanırken kendisine otuz altı saat tanınmasının ayrımcılık teşkil ettiğini iddia etmektedir.

4. Başvuranın iddialarıyla ilgili olarak, 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca hak ihlali iddiasına muhatap kurum olan Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden 28.07.2021 tarihli ve 3010 sayılı yazı ile görüş istenmiş, 13.10.2021 tarihli ve 4698 sayılı tekit yazısı ile talep yinelenmiştir.

5. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün göndermiş olduğu 21.10.2021 tarihli ve 6471/108663 sayılı yazılı görüşte başvuranın iddialarına; "adı geçen .. Açık Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmakta iken nakil talebinde bulunduğu, Genel Müdürlüğümüzün 23.06.2021 tarihli ve ---/1448/76946 sayılı yazısıyla .. Açık Ceza İnfaz Kurumuna naklinin uygun görüldüğü, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 58 inci maddesinin üçüncü fıkrasında 'Çocuk eğitimevlerine nakiller kurum görevlisinin nezaretinde yapılır. Açık ceza infaz kurumlarına nakiller ise kurum görevlisi olmaksızın yapılır. Bu hâlde hükümlünün, aynı il sınırları içinde bulunan ceza infaz kurumları arasındaki nakillerde aynı gün içinde; farklı illerde bulunan ceza infaz

kurumları arasındaki nakillerde ise kurum amirinin kırk sekiz saati geçmeyecek şekilde belirleyeceği süre içinde, nakledildiği açık ceza infaz kurumuna giriş yapması gerekir. Belirlenen sürelerde açık ceza infaz kurumuna giriş yapmayan hükümlüler hakkında 97 nci madde hükümleri uygulanır.' hükmü uyarınca adı geçene 36 saat yol izni verildiği..." şeklinde yanıt verilmiştir.

6. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün yazılı görüşü, yine 6701 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 25.10.2021 tarihli ve 4934 sayılı yazı ile başvurana iletilmiş ve başvurandan görüşünü sunması istenmiştir. Başvuranın cevabi görüş yazısında; Genel Müdürlüğün verdiği cevabın genel ve soyut nitelikte olduğu, zira cevapta münhasıran ihlal iddiasına yönelik olarak somut bir açıklamada ve değerlendirmede bulunulmadan sadece mevzuata yer vermekle ve bahse konu nakil işlemlerini yapan ceza infaz kurumu idaresinin bu görevi yönünden herhangi bir kusuru ve ihmali bulunmadığı ileri sürülerek şikâyet konusu işlemlerin mevzuata uygun olduklarını savunmakla yetinildiği ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

7. 20.4.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: "(1) Herkes hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır." şeklinde hükme bağlanmıştır.

8. Mezkûr Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinde: "(1) Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir." hükümlerine yer verilmiştir.

9. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön İncelemenin Yapılması" başlıklı 48'inci maddesi: "(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir." hükmünü haizdir.

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi: "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." şeklindedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuran, .. Açık Ceza İnfaz Kurumunda iken isteğe bağlı olarak .. Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakline ilişkin olarak belirlenen otuz altı saatlik yol izin süresinin, kendisi ile aynı durumda bulunan başka mahpusların aynı infaz kurumuna naklinde kırk sekiz saat olarak belirlenmesinin ayrımcılık teşkil ettiğini iddia etmektedir. Bununla birlikte, başvuranın dilekçesindeki ve görüş yazısındaki ifadeler ile dosya kapsamındaki diğer evrak incelendiğinde, ceza infazına ilişkin kuralların uygulanmasında ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine ilişkin iddianın bir temele dayandırılmadığı görülmüştür.

14. 6701 sayılı Kanun'da cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken,

servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller, Kanun kapsamı dışında kalmaktadır. Bir başvuruda dile getirilen ayrımcılık yasağı ihlali iddiasının herhangi bir temele dayanıp dayanmadığı hususunun öncelikle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön İncelemenin Yapılması" başlıklı 48'inci maddesi çerçevesinde tespit edilmesi gerekmektedir. Öte yandan, mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesinin ikinci fıkrasında; ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verileceği düzenlenmiştir.

15. Yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat ile birlikte incelendiğinde, başvuranın, nakil sırasında tanınan yol izin süresine ilişkin olarak ayrımcılık yasağının ihlal edildiği iddiasının, 6701 sayılı Kanun hükümlerinde yer alan ayrımcılık temellerine dayandırılmaması ve yapılan inceleme ve araştırmada herhangi bir ayrımcılık temelinin tespit edilememesi sebebiyle başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvuran ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'ne tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 18.01.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-onaylıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi